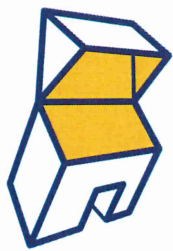

Stichting Erfgoedhuis Zuid-Holland
jaarrapport
2023

ERFGOEDHUIS
ZUID • HOLLAND

Inhoud

Bestuursverslag

Jaarverslag Raad van Toezicht

Jaarrekening

Balans per 31 december 2023

Staat van baten en lasten 2023

Toelichting algemeen

Grondslagen

Toelichting op de balans per 31 december 2023

Toelichting op de staat van baten en lasten 2023

BIJLAGEN

Staat van baten en lasten Monumentenwacht

Staat van baten en lasten Romeinse Limes Nederland

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bestuursverslag 2023

Stichting Erfgoedhuis Zuid-Holland

Statutaire naam, rechtsvorm, vestigingsplaats

De statutaire naam luidt Stichting Erfgoedhuis Zuid-Holland (hierna: Erfgoedhuis). De stichting is opgericht op 27 mei 1999 en werd statutair gevestigd te Leiden. Vanaf 28 februari 2005 houdt de stichting kantoor op Oude Delft 116 te Delft en is zij daar statutair gevestigd.

Missie

Samen erfgoed behouden, benutten en beleven.

Visie

Erfgoed versterken door het bieden van ondersteuning, creëren van draagvlak voor beheer en behoud, en het vertellen van het verhaal van Zuid-Holland aan alle inwoners en bezoekers van de provincie.

Kernwaarden

Ondersteunend, deskundig, verbindend, relevant.

Doel en werkzaamheden

Het Erfgoedhuis ondersteunt, verbindt en inspireert erfgoedbetrokkenen bij het in stand houden en ontsluiten van cultureel erfgoed in Zuid-Holland. Zij zet haar kennis en expertise onder meer in voor de ondersteuning van het erfgoedbeleid van de provincie Zuid-Holland (hierna: provincie). Het Erfgoedhuis zorgt ervoor dat op provinciale schaal en met steun van de provincie monumentale gebouwen, archeologie, collecties, historisch landschap, mobiel erfgoed, immaterieel erfgoed en geschiedenis in Zuid-Holland behouden, benut en beleefd kunnen worden. Daartoe biedt het Erfgoedhuis specifiek op doelgroepen toegesneden diensten voor een beter behoud en gebruik van erfgoed. Het Erfgoedhuis werkt daarbij samen met verwante provinciale organisaties op het terrein van onder meer landschap, cultuurparticipatie en -educatie en toerisme.

Doelgroepen

Het Erfgoedhuis ondersteunt de provincie, gemeenten, musea, archieven, erfgoedinstellingen en -gemeenschappen, historische verenigingen, scholen, ondernemers, eigenaren/beheerders van monumenten en vrijwilligers met een passie voor cultureel erfgoed.

Organisatie

De werkorganisatie van het Erfgoedhuis bestond op 31 december 2023 uit 30 medewerkers (29 fte), te weten:

- Bestuur
- Coördinatorteam met drie leden: kennis, bedrijfsvoering en business development
- Adviseurs
- Monumentenwachters
- Ondersteunende diensten (secretariaat, planner, P&O, communicatie)

Juridische entiteit

Erfgoedhuis Zuid-Holland is een stichting die het raad van toezichtmodel hanteert. Erfgoedhuis heeft een ANBI-status (RSINummer 808091074).

Governance Code Cultuur

Erfgoedhuis past de principes en aanbevelingen uit de *Governance Code Cultuur 2019* in haar bedrijfsvoering toe. Zo zijn de aanpassingen in het bezoldigingsbeleid die de raad per 2023 doorvoerde te vinden op onze corporate website. Daar is ook overige bedrijfsinformatie vermeld, evenals de visie op toezicht, het meerjarenbeleidsplan en de jaarplannen en jaarverslagen. Sinds vorig jaar verschijnt er aanvullend op het bestuursverslag een apart jaarverslag vanuit de raad van toezicht.

Fair Practice Code Cultuur

Erfgoedhuis volgt de Fair Practice Code. Bij goed functioneren krijgen nieuwe medewerkers na één jaar een vast contract. In 2023 zijn er zeven tijdelijke dienstverbanden omgezet in overeenkomst voor onbepaalde tijd.

Code Diversiteit & Inclusie

In de eigen organisatie wordt van de medewerkers verwacht dat zij inclusief denken en dit denken ook toepassen binnen de reguliere werkzaamheden, zoals bij het bieden van ondersteuning aan onze verschillende achterbannen. Ook sturen wij actief aan op een balans in ons team en onze raad van toezicht met betrekking tot gender, leeftijd, geaardheid, etnische diversiteit en fysieke beperkingen. Ons kantoorpand is fysiek toegankelijk voor mensen met een beperking. In 2023 hebben we ook werk gemaakt van de toegankelijkheid van de eigen communicatiemiddelen, zoals onze websites en

nieuwsbrieven, voor mensen met beperktere leesvaardigheden. Daarnaast bieden we cursussen aan onze achterban aan om dit thema breed te bevorderen. Een aantal medewerkers maakt bovendien deel uit van een netwerk van professionals rond diversiteit en inclusie binnen de erfgoedhuizen en deelt hier kennis en inspirerende voorbeelden met elkaar.

Duurzaamheid

Erfgoedhuis is bewust en verantwoord bezig met betrekking tot duurzaamheid en klimaat-aanpassingen. Zo wordt ov-gebruik voor woon-werkverkeer gestimuleerd, wordt er een fietsplan aangeboden, maken kantoormedewerkers gebruik van een deelauto en wordt er bij de Monumentenwacht een overstap gemaakt naar een elektrisch wagenpark. Kantoorbenodigdheden worden zo veel mogelijk bij lokale winkeliers aangeschaft, en catering vegetarisch besteld. Bewustzijn bij medewerkers met betrekking tot elektriciteit- en gasgebruik wordt bevorderd.

Bestuur

drs. M.C.E. (Marielle) Hendriks (1 fte)

De nevenfuncties van de bestuurder zijn [hier](#) online te raadplegen.

Beknopt jaarbericht

Organisatorische ontwikkelingen

We hebben in de afgelopen jaren gebouwd aan een stevig fundament onder het Erfgoedhuis. Daarbij is zowel aandacht besteed aan de verfijning van de interne organisatieprocessen, als aan brede ondersteuning richting de provincie en gemeenten en het Zuid-Hollandse erfgoedveld. En daarbuiten. Bijzonder trots zijn we op de diverse innovatieve projecten die ons huis ontwikkelde, en die zelfs internationaal de aandacht trokken, zoals de publicatie over het Doornroosjescenario dat in het Engels zal verschijnen en het taalproject Sprekend Erfgoed, dat met Europees geld tot het project HeriTalks heeft geleid.

Na jaren van personele beweging, met name bij de Monumentenwacht, is het team inmiddels - in lijn met ons strategische personeelsplan - naar behoren toegerust. Dit werkt door in de productiviteit en slagkracht van de organisatie. De ingezette processen vanuit de transitie een aantal jaar eerder blijven evenwel onze aandacht vragen. Zo is de borging van medezeggenschap medio 2023 van een personeelsvergadering omgevormd tot een personeelsvertegenwoordiging, omdat plenair vergaderen met meer dan dertig medewerkers niet meer haalbaar was. Bij de afdeling Monumentenwacht zorgt deze groei ook voor druk op de centrale planning. Dit willen we deels met extra personele inzet oplossen, deels via nieuwe software-applicaties.

Personele wijzigingen

In het afgelopen jaar namen wij afscheid van senior adviseur Ad van der Zee en adviseur Amanda Rooseboom, administratief medewerker Marion Loomans en officemanager Renée Bos. Tegelijkertijd verwelkomden we officemanager Inge Nederpeld, adviseur Floor Vierenhalm en monumentenwachters Marco Brunt en Matthijs Heijkamp. Onze P&O-medewerker Annelies Groot werd opgevolgd door Angelique Timmer. Aan het eind van het jaar was daarmee ons personele bestand weer op volle sterkte, al blijft er ruimte voor voorzichtige uitbreiding bij de Monumentenwacht.

Activiteiten

We mogen terugkijken op een productief jaar. Van drukbezochte cursussen, studiemiddagen en netwerkbijeenkomsten tot een goed gevulde opdrachtenportefeuille van rijk, provincie en gemeenten. En van innovatieve projecten en onderzoeken, zoals de uitreiking van de publieksprijs Kerk+Interieur en het verschijnen van het *Handboek Ordelijk Vergeten*.

En ook bij de Monumentenwacht zijn mooie mijlpalen behaald. Zo werken er sinds dit voorjaar steeds meer wachters in RE Suite, ons nieuwe inspectierapportagesysteem, en ontwikkelt een aantal van hen zich tot allround duurzaamheidsadviseur. Een belangrijke ontwikkeling binnen de organisatie, want zo kunnen we monumenteigenaren actueel en eigentijds adviseren over het duurzame behoud van hun pand.

En natuurlijk verscheen onze meerjarenbeleidsstrategie *Verder met erfgoed*, met daarin vervat onze visie op het Erfgoedhuis tot 2030. Onze koers voor de komende jaren staat daarmee vast. Daarbij zetten we stevig in op interprovinciale samenwerking via de Vereniging Monumentenwacht Nederland én de kersverse Stichting Organisatie Provinciale Erfgoedinstellingen Nederland (OPEN). Erfgoedhuis Zuid-Holland ziet dat als een cruciale ontwikkeling voor een duurzame profilering van ons huis.

Een uitgebreid inhoudelijk jaarverslag 2023 is te downloaden via erfgoedhuis-zh.nl.

Financiën

Boekjaarsubsidie

Het werk van het Erfgoedhuis wordt in belangrijke mate financieel mogelijk gemaakt dankzij een boekjaarsubsidie van de provincie die voor een beleidsperiode van vier jaar is toegekend tot en met 2023. De provinciale subsidie voor het Erfgoedhuis in 2023 bedroeg 2.168.168 euro, oftewel 56% procent van de totale inkomsten. Daarvan was 144.615 euro een structurele subsidie van het Rijk met betrekking tot de Monumentenwacht. Dankzij deze rijkssubsidie brengt de Monumentenwacht een gereduceerd inspectietarief voor rijksmonumenten in rekening.

Overige inkomsten

Naast de gesubsidieerde activiteiten verrichtten het Erfgoedhuis en de Monumentenwacht betaalde opdrachten voor het rijk, de provincie, gemeenten, bedrijven, instellingen en particulieren. In 2023 bedroeg de omzet voor de Monumentenwacht 936.946 euro en de opbrengsten uit overige projecten 799.535 euro. Samen goed voor 44% van de totale inkomsten. Opdrachtwerk werd verricht op de volgende onderdelen: bouwkundige (duurzaamheids)inspecties, aankoopkeuringen, begeleiding van restauraties en renovaties, advies over vergunningen, subsidies en verduurzaming, meerjarenonderhoudsplannen, museumaudits, bouwhistorisch onderzoek en overige erfgoedprojecten. Zo ontvingen wij als penvoerder namens alle erfgoedhuizen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een bijdrage voor het doorontwikkelen online platform Erfgoed-vrijwilliger.nl en voor een erfgoedparticipatiecoach. Ook publieke en particuliere fondsen zoals het Fonds Cultuurparticipatie, Fonds1818, Fonds Schiedam Vlaardingen en het Cultuurfonds ondersteunden ons met incidentele projectgelden. Deze opdrachten zijn bedrijfsmatig gescheiden van de kernactiviteiten.

Financiële beschouwing

Dit verslag geeft een toelichting op het financieel jaarverslag 2023 en daarmee op de financiële gang van zaken in 2023. Vanuit de behoefte om bestemmingsreserves op te ruimen die gedurende de corona-jaren waren toegenomen, was er een negatief resultaat begroot van -/-135.000 euro. Ondanks voorziene gestegen salariskosten en overige gestegen uitgaven vanwege inflatie, waren er tegelijkertijd onvoorziene meevallers bij de overige inkomsten [+60.000 euro] en bij de Monumentenwacht [+37.000 euro]. Het boekjaar 2023 werd afgesloten met een exploitatieresultaat van -/-29.000 euro.

Hieronder worden de opvallendste verschillen tussen de begrootte en gerealiseerde kosten per post toegelicht.

Baten

Opbrengsten projecten

Deze post valt lager uit dan begroot doordat de subsidies en bijdragen voor de te verwachten projecten te hoog waren ingeschat [-211.000 euro]. De opbrengsten uit opdrachten zijn echter hoger dan begroot vanwege een omvangrijke opdracht die niet was voorzien [+81.000 euro]. De inkomsten vallen daardoor lager uit [-130.000 euro]. Doordat de bijbehorende kosten ook vervallen heeft dit weinig invloed op het resultaat.

Lasten

Personeelskosten

De personeelslasten vielen lager uit dan begroot [-64.000 euro]. Dit komt doordat de inhuur van het administratiekantoor dat hier begroot was, inmiddels ondergebracht is bij de algemene beheerlasten. De lagere salariskosten werden veroorzaakt door een aantal vacatures aan het eind van het jaar.

Kosten Monumentenwacht

De kosten van de inspecties vielen lager uit dan begroot. Dit werd veroorzaakt door minder inhuur van externen [-18.000 euro].

Activiteitenlasten

Deze post omvat inhuur derden, communicatie en activiteitenlasten materieel. Omdat de post opbrengsten projecten te hoog was begroot, waren er ook minder activiteitenlasten dan voorzien [-194.000].

Huisvestingskosten

De reguliere overige huisvestingskosten bedragen rond de 70.000 euro per jaar. In de afgelopen jaren is met inzet van een bestemmingsreserve geld vrijgemaakt voor het opknappen van het pand. Hiervoor was 130.000 euro begroot. Omdat in 2022 een groter deel van de renovatie heeft plaatsgevonden dan voorzien bij het opstellen van de begroting in september 2022, valt deze post nu lager uit dan begroot [-39.000 euro].

Algemene beheerslasten

De algemene beheerlasten zijn hoger dan begroot doordat er minder btw kon worden teruggevraagd dan waar vanuit was gegaan en door een naheffingsaanslag [totaal +50.000 euro]. Verder waren de telefoonkosten hoger dan voorzien vanwege de bedrijfsbrede overstap naar mobiele telefonie [+15.000 euro]. Ook waren de kosten van de raad van toezicht hoger door het invullen van drie vacatures [+30.000 euro]. Met ingang van dit jaar zijn bovendien de administratiekosten hier gerubriceerd [+35.000 euro]. De contributies en abonnementen en verzekeringen waren lager dan begroot [-10.000 euro].

Resultaat en bestemmingsreserves

De organisatieontwikkelingen in 2023 hebben geleid tot een exploitatieresultaat van -/-29.000 euro. De algemene reserve is afgenomen met 80.000 euro. De overige mutaties zijn elders in de jaarrekening toegelicht.

Toekomstverwachting

Binnen het Erfgoedhuis richten wij ons op een breed scala van erfgoedactiviteiten en -ondersteuning. In onze nieuwe, innovatieve activiteiten en projecten willen wij aansluiten op maatschappelijke trends en ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie en verduurzaming van de sector en op participatie, toegankelijkheid, educatie en meerstemmigheid. In onze meerjarenbeleidsstrategie *Verder met erfgoed* gaan wij uitgebreid in op de toekomstverwachting rondom deze thema's met betrekking tot de inzet van ons huis.

In dit bestuursverslag verdient één recente ontwikkeling nadere toelichting: de verhoogde landelijke aandacht voor het provinciale en gemeentelijke erfgoedbeleid. Sinds enkele jaren neemt de bestuurlijke aandacht hiervoor toe, alsook voor het erfgoed dat daar (nog) niet in verankerd is. Dit komt deels vanwege kritische onderzoeken zoals *Archeologie bij de tijd* (Raad voor Cultuur, 2022) waar het archeologiestelsel werd geëvalueerd, en onder andere werd geadviseerd om de ambtelijke inzet op gemeentelijk niveau te versterken. Ook de Vereniging van Gemeenten pleitte daarvoor in hun recent verschenen propositie *Samen cultuur borgen* (VNG, 2024). Gemeenten willen méér in erfgoed en cultuur investeren omdat zij de grote sociale en maatschappelijke waarde hiervan zien en roepen op tot een meer integraal afgestemd cultuurbeleid tussen rijk, provincies en gemeenten.

Een ander belangrijk beleidsvergezicht wordt verkend in het Raad voor Cultuur advies *Toegang tot cultuur* (2024), dat gaat over de toekomst van het Nederlandse cultuurbestel vanaf 2029. Daarin wordt onder meer gepleit voor een meer regionale verdeling van rijkssubsidies. Ook ziet men de noodzaak om het bestel meer toegankelijk te maken voor cultuur en erfgoed dat meer in de marges van het huidige bestel functioneren, zoals immaterieel erfgoed.

Een derde belangrijke factor is - met dank aan het Verdrag van Faro - het groeiende besef dat de maatschappelijke en verbindende waarde van cultureel erfgoed net zo goed onze aandacht en ondersteuning verdienen. De *Uitvoeringsagenda Faro* heeft sinds 2023 jaarlijks tussen de één à twee miljoen subsidie beschikbaar voor het ondersteunen van erfgoedgemeenschappen en erfgoed-initiatieven met een maatschappelijke impact. Het belang van betrokkenheid en deelname door de samenleving aan het levend houden van ons erfgoed wordt inmiddels net zo relevant geacht als het instandhouden van de vele museale objecten, archeologische vondsten, monumenten en historische cultuurlandschappen. En daartoe behoort ook het immaterieel erfgoed zoals streektaal, ambachten, verhalen, rituelen en tradities. Dit leidt mogelijk tot een Nationaal Akkoord Cultuurbeoefening, waar ook erfgoedbeoefening door erfgoedgemeenschappen en -vrijwilligers integraal in meegenomen zal worden.

Bovenstaande ontwikkelingen bieden diverse interessante perspectieven voor erfgoedhuizen in het algemeen, en het Erfgoedhuis Zuid-Holland in het bijzonder. Ons erfgoedhuis ondersteunt als een van de weinige huizen in Nederland al sinds haar oprichting in 1999 alle vormen van erfgoed, van

monumentenzorg tot erfgoededucatie, en van deskundigheidsbevordering via cursussen en netwerkbijeenkomsten tot digitalisering van collecties. En richt zich daarbij ook al decennialang op het ondersteunen van erfgoedgemeenschappen en -beoefenaars, een groep erfgoedliefhebbers die nu ook in de nationale schijnwerpers staan.

Sinds een aantal jaar werkt ons huis daarbij intensiever samen met collega-erfgoedhuizen. Dit heeft in 2023 geleid tot de oprichting van de interprovinciale stichting Organisatie Provinciale Erfgoedinstellingen Nederland (OPEN). Met name rondom het ondersteunen van erfgoedvrijwilligers, (immaterieel) erfgoedgemeenschappen en het digitaliseren van collecties vinden erfgoedhuizen elkaar. Daarbij blijft de regionale ondersteuning in de eigen provincie onverminderd ieders prioriteit, maar maken we daar waar dat opportuun is effectief en efficiënt gebruik van elkaars kennis en expertise door landelijk onze krachten te bundelen in OPEN.

Verschillende meerjarenprogramma's via OPEN worden inmiddels met rijkssubsidies op maat uitgevoerd. Het Erfgoedhuis Zuid-Holland is een belangrijke innovatieve partner binnen OPEN en zet bewust in op dit interprovinciale netwerk. Tegelijkertijd hebben wij ons Steunpunt Monumenten, Cultuurlandschap en Archeologie dit jaar uitgebreid tot vijf collega's en werken we sinds dit jaar met een regiobenadering waarbij rekening is gehouden met onderscheidende landschapstypen en de daarmee samenhangende beleidsopgaven van de 50 gemeenten die onze provincie rijk is. We stimuleren daarmee bovendien regionale netwerkvorming tussen erfgoedambtenaren.

Vanzelfsprekend kan er nog veel gebeuren in de jaren die voor ons liggen. Eén ding is wel duidelijk: er is nu politiek gezien momentum om het erfgoedbegrip op te rekken richting het informele en immateriële erfgoed, en die mensen en gemeenschappen die daarvoor cruciaal zijn actiever te gaan ondersteunen vanuit het overheidsbeleid. Dat is sinds jaar en dag onze achterban. Het geeft ons huis zicht op een bredere beleidsverankering dankzij onze unieke ondersteuningspositie binnen het hele ecosysteem van het erfgoedveld. De op handen zijnde bestelhervorming vanaf 2029 geeft dan ook mogelijkheden voor een versterkte maatschappelijke positie en verbreding van onze financiële subsidiebasis. En laten we hopen een financiële versterking van het gemeentelijke cultuur- en erfgoedbeleid.

Risicoanalyse

Diverse aandachtspunten uit de risicoanalyse van vorig jaar zijn ook dit jaar nog onverminderd actueel. In aanvulling daarop zijn er een aantal interne ontwikkelingen die impact kunnen hebben op het Erfgoedhuis en die risico's met zich meebrengen voor de positie van het Erfgoedhuis. Het bestuur onderkent deze risico's en probeert deze door goed bestuur tot een aanvaardbaar niveau te reduceren. De belangrijkste risico's die het bestuur hierbij ziet zijn:

1. ORGANISATORISCH: **Personeel vasthouden**

Het Erfgoedhuis is een kennisintensieve organisatie. Ons werk valt of staat met een goed team en een goed bestuur. De afgelopen jaren is daar veel in geïnvesteerd met als resultaat een adequaat toegerust team van deskundige erfgoedprofessionals en ondersteuners met passie voor hun werk. Het verdient zorg en aandacht om het huidige personeel gemotiveerd en betrokken te houden, dit is immers geen vanzelfsprekendheid.

2. ORGANISATORISCH | **Intern scholingstraject**

Het verduurzamen van erfgoed is een betrekkelijk nieuw werkterrein, waardoor deskundig personeel, zowel theoretisch als praktisch geschoold, schaars is. Vanwege die krappe arbeidsmarkt zetten we inmiddels volledig in op bijscholing van onze wachters die affiniteit hebben met het verduurzamen van monumenten. Op deze manier zijn we op middellange termijn verzekerd van kennisborging in de eigen organisatie. Om aan de extra vraag uit het veld te kunnen voldoen, huren we incidenteel externe deskundigen uit ons netwerk in.

3. ORGANISATORISCH: **Kennisborging**

Hoewel alle openstaande adviseursposities in 2023 succesvol zijn ingevuld, gaat een zeer ervaren senior adviseur het komende jaar met pensioen. Het verdient zorgvuldige planning om bestaande kennis en kunde tijdig over te dragen aan huidige collega's. Op een ander vlak speelt dit ook. Met name alle administratieve processen en overige dienstverlening vanuit de Monumentenwacht (zoals het opstellen van SIM's en MJOB's alsook VVE- en bouwbegeleiding) moeten bij meerdere collega's in de vingers zitten, zodat de continuïteit van het lopende werk te allen tijde gegarandeerd is.

4. FINANCIËEL: **Acquisitie inspectie en overige opdrachten**

Vanwege ontwikkelingen die buiten onze invloedssfeer liggen, voorzien wij in de komende jaren een terugval in de inspectieopdrachten van de belangrijkste klant van de Monumentenwacht. Door gerichte acquisitie en accountmanagement, onder andere richting gemeenten, verwachten we de lacune die dit mogelijk gaat veroorzaken op te kunnen vangen met andere opdrachten.

5. FINANCIEEL: **Gezonde financieringsmix**

De financiële huishouding van de rijksoverheid staat onverminderd onder druk door de gevolgen van corona, geopolitieke verschuivingen en daarbij: oplopende rentes. Dit kan op termijn ook effect op de boekjaarsubsidie van het Erfgoedhuis hebben. Het is daarom van groot belang om een gezonde financieringsmix na te blijven streven tussen private en publieke gelden, alsook de financiële buffer van de stichting op niveau te houden.

Ondertekening van de jaarrekening

De jaarrekening is aldus opgemaakt door het bestuur

Delft, 18 juni 2024

Drs. M.C.E. (Marielle) Hendriks
Bestuurder stichting Erfgoedhuis Zuid-Holland

Jaarverslag raad van toezicht 2023

Stichting Erfgoedhuis Zuid-Holland

De raad van toezicht is het toezichthoudend orgaan van het Erfgoedhuis Zuid-Holland. De raad baseert zich in zijn handelen op de statuten van de stichting, op de Governance Code Cultuur 2019 en op de in 2022 geformuleerde eigen toezichtvisie. Daarin definieert de raad voor zichzelf een viertal rollen:

- *Toezichthouder* – de raad vervult haar toezichthoudende rol met aandacht voor de maatschappelijke doelstelling, de strategie, identiteit en continuïteit, de verhouding met publieke en private financiers, de dialoog met de interne en externe belanghebbenden, de naleving van de wet- en regelgeving, de bedrijfsvoering, het risicobeheer en het zakelijk beleid.
- *Adviseur* – de raad wil voor de bestuurder een proactieve, relevante en uitnodigende gesprekspartner zijn, gericht op de doelstelling van het Erfgoedhuis. Anticiperend en reflecterend, informierend, aan de voorkant meedenkend, uitdagend om breder en verder te kijken en handelen, positief-kritisch volgend, gevraagd en ongevraagd, als klankbord voor lastige situaties, strategische dilemma's, en relevante vraagstukken uit de samenleving.
- *Werkgever* – de raad ziet het als een voorname taak om een goed werkgever te zijn voor de bestuurder, kritisch vanuit vertrouwen, met zorg voor werving, functioneren en ontwikkeling, samenwerking en als klankbord in strategische vraagstukken en moeilijke kwesties, en bij afscheid.
- *Ambassadeur* – de raad van toezicht is ook vertegenwoordiger en ambassadeur van het Erfgoedhuis en de publieke taak, met allereerst een interne rol, waarbij de raad samen met de bestuurder, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, zorgt voor een cultuur van openheid en aanspreekbaarheid. Extern, in het contact met stakeholders en publieke en private financiers van de organisatie, is de bestuurder het boegbeeld van de organisatie en acteert de raad van toezicht in de tweede lijn.

Samenstelling

De raad van toezicht telt vijf leden die ieder twee termijnen van telkens maximaal vier jaar dienen. Per 31 december 2023 was de samenstelling van de raad van toezicht als volgt:

- dr. Chris van Koppen, voorzitter (oud directeur-bestuurder Kunstloc Brabant)
- mr. Suzanne Bos, lid (hoofd juridische zaken Handelsbanken)
- ir. Krista den Drijver, vicevoorzitter (eigenaar Puur Management)
- mr. drs. Theo Edel RA RC, lid (manager financial control TU Delft)
- drs. Frederike van Ouwkerk, lid (docent/onderzoeker cultuur-toerisme-communicatie, Breda University of Applied Sciences)

Wisselingen

Omdat Suzanne Bos had aangegeven bij het aflopen van haar eerste termijn (31 december 2023) niet voor herbenoeming in aanmerking te willen komen en voor Krista den Drijver en Frederike van Ouwerkerk de tweede termijn per 1 april 2024 zou aflopen heeft in de loop van 2023 een sollicitatieprocedure voor drie nieuwe leden van de raad van Toezicht plaats gevonden.

Binnen de raad is de verantwoordelijkheid voor (het verloop van) de procedure neergelegd bij een commissie bestaande uit Theo Edel en Chris van Koppen.

Voor de begeleiding van de procedure zijn drie offertes aangevraagd. Uiteindelijk is daarbij gekozen voor begeleiding door Berenschot, dat in overleg met raad en bestuurder een algemeen profiel opstelde en een vacaturetekst formuleerde. De vacatures werden op 4 augustus gepubliceerd. Bij het sluiten van de vacaturetermijn, op 1 oktober, hadden 27 kandidaten gesolliciteerd. Na overleg met de sollicitatiecommissie is door Berenschot met negen van hen een eerste gesprek gevoerd. Op basis van de verslaglegging daarvan is de sollicitatiecommissie vervolgens met vijf kandidaten in gesprek te gaan, waarbij vier criteria leidend waren:

- de wens om binnen de raad expertise te borgen ten aanzien van drie aandachtsgebieden: museumveld, erfgoed en fysieke omgeving, diversiteit;
- binnen de raad zoveel als mogelijk diversiteit te bewerkstelligen (leeftijd, man/vrouw, etnische achtergrond);
- de vraag of de kandidaten zich actief bewust zijn van de specifieke rollen van de raad van toezicht;
- de 'click'-factor.

Uiteindelijk zijn op 14 november drie kandidaten bij de volledige raad voorgedragen en door de raad benoemd, te weten per 1 januari 2024:

- dr. Vijay Gangadin MBA (voorzitter partnerraad strategisch adviesbureau AethiQs)

en per 1 april 2024:

- Irma Woening MA (concerndirecteur fysiek domein gemeente Alphen aan den Rijn)
- Lotte Ravenhorst (eigenaar adviesbureau Ravenhorst Advies en Strategie)

Het rooster van aftreden en de nevenfuncties van de raad van toezichtleden zijn [hier](#) online te raadplegen.

Bezoldiging

De leden van de raad van toezicht ontvangen voor hun werkzaamheden een vergoeding waarvan de hoogte gelijk is aan die van de jaarlijks door de belastingdienst vast te stellen vrijwilligersvergoeding. De voorzitter ontvangt additioneel een toeslag van 50%. Leden van de raad van toezicht kunnen

daarnaast onkosten declareren voor zover die zijn gemaakt in het kader van hun toezichthoudende rol.

Portefeuilles

Gezien de omvang van de raad wordt niet in commissies gewerkt maar met portefeuilles (werkgeverschap, financiën, personeel en governance) en aandachtgebieden (museumveld, erfgoed en fysieke omgeving, diversiteit en inclusie, educatie).

Een belangrijke opdracht binnen de portefeuille werkgeverschap, vervuld door de voorzitter en vicevoorzitter, is het voeren van een jaarlijks gesprek met de bestuurder over het functioneren van het bestuur en onderlinge samenwerking. Dit gesprek vond plaats in december. Belangrijkste onderwerpen waren de implementatie van de meerjarenbeleidsstrategie, de introductie van de nieuwe leden van de raad van toezicht, de samenwerking tussen raad en bestuurder en de honoreringsafspraken met de bestuurder.

Ter voorbereiding op dit gesprek zijn voorzitter en vicevoorzitter vanouds gewoon om met een aantal personeelsleden te praten over de gang van zaken binnen de organisatie. Voor het eerst vond dit gesprek nu plaats met de in de loop van 2023 tot stand gekomen personeelsvertegenwoordiging. Het was een louter positief gesprek dat het beeld opriep van een optimistisch en toekomstgericht team.

Voorzitter en bestuurder spraken elkaar voorts wekelijks over de lopende zaken.

Met de portefeuillehouder financiën was regelmatig tussentijdse afstemming over bankzaken en overige financiële aangelegenheden.

Vergadercyclus

De raad van toezicht kwam gedurende het jaar vier keer bijeen in het kader van reguliere vergaderingen. Daarbij werd de vaste beleidscyclus gevolgd. In mei bespraken Theo Edel en Chris van Koppen de bevindingen van de accountant bij de controle van de jaarcijfers met Mohamed Belkadi van het accountantskantoor Dubois+co uit Amsterdam, waarna de voltallige raad in juni jaarverslag en jaarrekening goedkeurden en decharge verleenden aan de bestuurder. Bijzondere aandacht was er daarbij en daarnaast voor het (in overleg met de Provincie) beperken en besteden van de diverse geoormerkte reserves en aan de discussies met de Belastingdienst over de berekening en verrekening van btw.

In september lagen jaarplan en jaarbegroting voor 2024 voor. Anders dan voorgaande jaren betrof het beleidsarme stukken. Conform het eind 2020 met de Provincie overeengekomen *Afsprakenkader* vormen ze de concrete invulling op jaarbasis van de in maart 2023 door de raad vastgestelde meerjarenbeleidsstrategie 2023-2030 *Verder met erfgoed*.

Speciale gast in de juni-vergadering was Marloes Wellenberg, binnen het Erfgoedhuis senior adviseur erfgoed & publiek. Ze nam de raad mee in de consequenties van de ondertekening door Nederland van het Verdrag van Faro. Het is de bedoeling om in toekomst vaker medewerkers uit te nodigen om de leden van de raad bij te praten over relevante inhoudelijke ontwikkelingen in het erfgoedveld.

De laatste vergadering van de raad in 2023 had een bijzonder karakter omdat de raad daarin afscheid nam van Suzanne Bos. Ter gelegenheid daarvan vergaderde de raad op een fraaie erfgoedlocatie: Kasteel Duivenvoorde in Voorschoten.

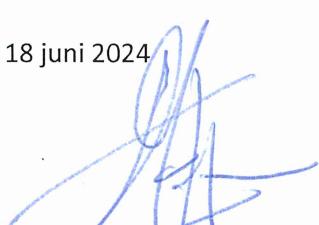
Omdat al vroeg in 2023 duidelijk was dat de raad in de overgang naar 2024 sterk van samenstelling zou veranderen, heeft de raad in 2023 afgezien van de door de Governance Code Cultuur voorgeschreven jaarlijkse evaluatie van het eigen functioneren. Die evaluatie is verschoven naar begin 2024, met de bedoeling die dan te laten functioneren als een 'warme overdracht' aan de nieuwe leden van de Raad.

Terugkijkend op 2023 kan de raad niet anders dan haar grote tevredenheid uitspreken over de enthousiaste, dynamische en zichzelf voortdurend vernieuwende organisatie. De raad dankt de medewerkers voor hun inzet en in het bijzonder Angelique Timmer en Mandy Wiegman voor hun secretariële en praktische ondersteuning. De raad heeft er het volste vertrouwen in dat de organisatie, met dank aan de financiële ondersteuning door de provincie Zuid-Holland, haar onmisbare rol in de ondersteuning van het Zuid-Hollandse erfgoedveld kan blijven spelen. Aan de ambitie en slagkracht van die organisatie verwacht de raad ook in haar nieuwe samenstelling de komende jaren te kunnen bijdragen.

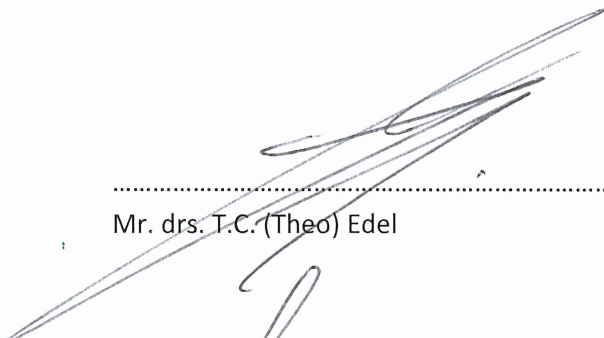
Ondertekening van het jaarverslag van de raad van toezicht

Het jaarverslag is aldus opgemaakt door de raad van toezicht

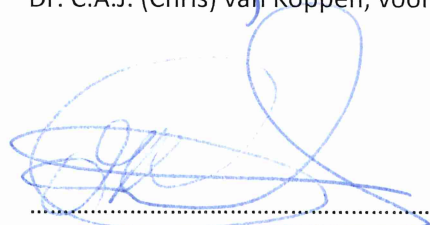
Delft, 18 juni 2024

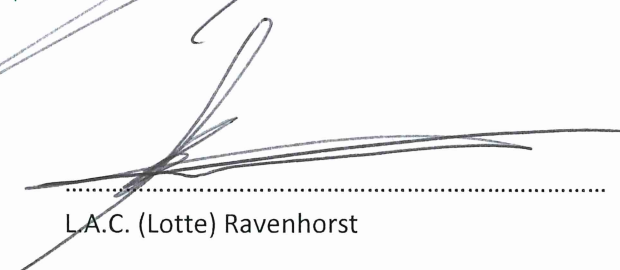
.....
Dr. C.A.J. (Chris) van Koppen, voorzitter

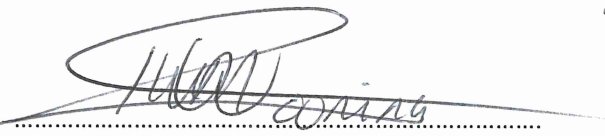
.....
Mr. drs. T.C. (Theo) Edel

.....
Dr. V. (Vijay) Gangadin MBA

.....
L.A.C. (Lotte) Ravenhorst

.....
drs. I.W.M. (Irma) Wooning

Stichting Erfgoedhuis Zuid-Holland
jaarrekening
2023

ERFGOEDHUIS
ZUID•HOLLAND

Jaarcijfers 2023

1

BEGROTING 2024

BEDRAGEN IN EUR

BATEN

Exploitatiebijdrage	2.263.565
Opbrengsten Monumentenwacht	1.095.000
Opbrengsten projecten	472.067
totaal BATEN	3.830.632

LASTEN

Personeelskosten	2.800.000
Kosten Monumentenwacht	180.000
Activiteitenlasten	510.977
Huisvestingskosten	177.000
Algemene beheerlasten	236.500
Afschrijvingen	7.500
totaal LASTEN	3.911.977

Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-81.345
----------------------------------	---------

Rentebaten	15.345
------------	--------

RESULTAAT	-66.000
------------------	----------------

Resultaatbestemming

Onttrekking egaliseringsreserve PZH extra projecten	-45.000
Onttrekking egaliseringsreserve PZH algemeen	-13.650
Mutatie algemene reserve	-7.350
Totaal	-66.000

Jaarcijfers 2023

2

BALANS PER 31 DECEMBER 2023 (na resultaatbestemming)

BEDRAGEN IN EUR	TOELICHTING	31-12-2023	31-12-2022
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	29.222	48.185
Viottende activa			
Vorderingen	2	284.276	111.826
Liquide middelen	3	2.209.598	2.788.611
		<u>2.493.874</u>	<u>2.900.437</u>
totaal ACTIVA		<u>2.523.096</u>	<u>2.948.622</u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Stichtingskapitaal	4	0	45
Algemene reserve	5	1.079.506	1.158.973
Bestemmingsreserves	6	947.314	896.311
		<u>2.026.820</u>	<u>2.055.329</u>
Langlopende schulden	7	18.900	18.900
Kortlopende schulden	8	477.376	874.393
totaal PASSIVA		<u>2.523.096</u>	<u>2.948.622</u>

Jaarcijfers 2023

3

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BEDRAGEN IN EUR	TOELICHTING	2023 realisatie	2023 begroot	2022 realisatie
BATEN				
Exploitatiebijdrage	9	2.168.168	2.168.166	1.984.696
Opbrengsten Monumentenwacht	10	936.946	915.000	863.414
Opbrengsten projecten	11	799.535	930.000	1.166.292
totaal BATEN		3.904.649	4.013.166	4.014.402
LASTEN				
Personeelskosten	12	2.511.025	2.575.000	2.079.966
Kosten Monumentenwacht	13	132.485	150.000	163.126
Activiteitenlasten	14	789.653	985.000	1.273.605
Huisvestingskosten	15	182.655	225.000	214.495
Algemene beheerlasten	16	326.369	198.166	157.952
Afschrijvingen	17	6.107	15.000	8.793
totaal LASTEN		3.948.294	4.148.166	3.897.937
Saldo uit gewone bedrijfsvoering		-43.645	-135.000	116.465
Rente baten		15.136	0	0
RESULTAAT		-28.509	-135.000	116.465

Jaarcijfers 2023

4

STAAT VAN BATEN EN LASTEN (vervolg)

RESULTAAT	-28.509	116.465
Onttrekking bestemmingsreserve PZH Archeologie onderzoek	-20.000	
Onttrekking bestemmingsreserve PZH Podcast streektaal	-12.700	
Onttrekking bestemmingsreserve PZH Tijdgids romeinen	-8.637	
Onttrekking bestemmingsreserve PZH Kerk en interieur	-14.544	
Onttrekking bestemmingsreserve subsidie PZH extra projecten	-55.881	
restant RESULTAAT te verdelen	27.372	
Toe te rekenen bestemmingsreserve PZH algemeen 65%	17.792	75.702
Resultaatbestemming restant RESULTAAT		
Onttrekking stichtingskapitaal	-45	0
Dotatie algemene reserve	45	0
Onttrekking bestemmingsreserve WW en Wachtgeldverplichting	0	-25.000
Onttrekking bestemmingsreserve kennis- en organisatie-innovatie	-117.500	-20.000
Onttrekking bestemmingsreserve huisvesting	-18.000	-77.000
Onttrekking bestemmingsreserve ziekteverzuim	-37.839	-42.000
Dotatie bestemmingsreserve ziekteverzuim	137.232	114.000
Onttrekking bestemmingsreserve Erfgoedvrijwilligersonderzoek	0	-15.000
Mutatie bestemmingsreserve materiaalbudget	-6.401	28.000
Mutatie bestemmingsreserve Erfgoedparel	0	-20.000
Mutatie bestemmingsreserve streekmuseum Jan Anderson	0	-10.000
Mutatie bestemmingsreserve pilot Interieurwacht	-14.935	-24.265
Dotatie bestemmingsreserve PZH	127.203	237.417
Dotatie bestemmingsreserve Monumentenwacht	37.124	20.954
Mutatie algemene reserve	-79.512	-50.641
Totaal	27.372	116.465
Specificatie PZH restant deel van de resultaatbestemming		
65% mutatie bestemmingsreserve kennis- en organisatie-innovatie	-76.375	-13.000
65% mutatie bestemmingsreserve huisvesting	-11.700	-50.050
65% mutatie bestemmingsreserve Erfgoedvrijwilligersonderzoek	0	-9.750
Mutatie bestemmingsreserve materiaalbudget	-6.401	28.000
65% mutatie bestemmingsreserve Erfgoedparel	0	-13.000
Onttrekking bestemmingsreserve pilot Interieurwacht	-14.935	-24.265
Dotatie bestemmingsreserve PZH algemeen	127.203	157.767
Totaal	17.792	75.702

Bedrijfsgegevens

Stichting Erfgoedhuis Zuid-Holland gevestigd te Delft, staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41149658.

Bedrijfsactiviteiten

Erfgoedhuis is de ondersteuningsinstelling voor de provincie Zuid-Holland en het Zuid-Hollandse erfgoedveld. Het ondersteunt, verbindt en inspireert erfgoedbetrokkenen bij het in stand houden en ontsluiten van cultureel erfgoed in Zuid-Holland.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving RJK C1.

Begroting

Als begroting is de begroting opgenomen die door de Raad van Toezicht is goedgekeurd en bij de Provincie Zuid-Holland is ingediend in het Jaarplan 2023.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Wijziging activeringsgrens

Met ingang van 2022 is de activeringsgrens verhoogd van 4.500 EUR naar 10.000 EUR. De grens is verhoogd om de administratieve lasten te verminderen. De activeringsgrens van 10.000 EUR is gekozen omdat hiermee wordt gerealiseerd dat de belangrijkste activa, de vervoersmiddelen van de afdeling Monumentenwacht, nog geactiveerd worden.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op de aanschaffingswaarde onder aftrek van de afschrijvingen die gebaseerd zijn op de geschatte economische levensduur. De immateriële en materiële vaste activa worden vanaf de activeringsgrens van 10.000 EUR in de balans opgenomen. De aanschaffingen onder deze activeringsgrens worden in het jaar van aanschaf ten laste van het resultaat gebracht. Voor de gehanteerde afschrijvingspercentages wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit banktegoeden en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat (saldo) wordt bepaald als het verschil tussen het totaal van de baten en het totaal van de lasten. Ontvangsten en uitgaven worden in de staat van baten en lasten toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij de toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. Dit houdt in dat rekening wordt gehouden met de aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen, dan wel betaald.

Subsidies

Structurele subsidies worden als baten verantwoord voor zover deze aan het verslagjaar zijn toegekend. Indien projectsubsidies in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede bedragen opgenomen onder de kortlopende schulden als subsidieverplichtingen.

Lasten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. De salariskosten worden toegerekend aan beheer- of activiteitenlasten op basis van de taken van de betreffende medewerkers. De overige personeelskosten worden toegerekend aan de beheer- of activiteitenlasten op basis van de verhouding salariskosten beheer en salariskosten activiteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

ACTIVA

	vervoer- middelen	ICT	inventaris	totaal
1. Materiële vaste activa				
<i>Stand per 1 januari</i>				
Investerings	132.024	34.713	10.064	176.801
Afschrijvingen	-101.301	-19.996	-7.319	-128.616
Boekwaarde	30.723	14.717	2.745	48.185
<i>Mutaties</i>				
Investerings	0	0	0	0
Buiten gebruik stelling	0	-6.244	-3.904	-10.148
Afschrijvingen	-10.096	-4.881	-1.226	-16.203
Afschrijvingen buiten gebruik stelling	0	3.484	3.904	7.388
Saldo	-10.096	-7.641	-1.226	-18.963
<i>Stand per 31 december</i>				
Investerings	132.024	28.469	6.160	166.653
Cumulatieve afschrijvingen	-111.397	-21.393	-4.641	-137.431
Boekwaarde	20.627	7.076	1.519	29.222
Gehanteerde afschrijvingspercentage	12,5-20%	20%	20%	
			31-12-2023	31-12-2022
2. Vorderingen				
Debiteuren			95.569	68.109
Voorziening dubieuze debiteuren			-5.000	-5.000
Nog te factureren omzet			0	9.853
Nog te ontvangen loonheffingen			0	244
Nog te ontvangen subsidies en bijdragen			69.106	18.800
Nog te ontvangen bedragen			113.645	10.668
Vooruitbetaalde kosten			10.956	9.152
			284.276	111.826
3. Liquide middelen				
Liquide middelen			2.209.598	2.788.611
			2.209.598	2.788.611

De liquide middelen zijn vrij opeisbaar, met uitzondering van de bankgarantie ter waarde van 39.675 EUR en een deposito ter waarde van 986.000 EUR. De bankgarantie is afgegeven aan de Exploitatie Stichting Het Meisjeshuis gevestigd te Delft, inzake de huurgarantie. De deposito loopt tot en met juli 2024.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

PASSIVA	31-12-2023	31-12-2022
4. Stichtingskapitaal	0	45
5. Algemene reserves		
Stand per 1 januari	1.158.973	1.209.614
Mutatie stichtingskapitaal	45	0
Mutatie	-79.512	-50.641
	1.079.506	1.158.973

Er wordt gestreeft naar een weerstandvermogen van 6 maanden vaste lasten. Momenteel betreft dat een bedrag van 1,3 miljoen EUR. Bovenstaande reserve samen met de reserve ziekteverzuim voldoet hieraan.

6. Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve WW en Wachtgeldverplichtingen

Stand per 1 januari	0	25.000
Onttrekking	0	-25.000
	0	0

Omdat Erfgoedhuis Zuid-Holland vanaf 2020 geen B3-status meer heeft, worden er geen kosten meer verwacht dat er kosten zullen volgens als gevolg van de voormalige B3-status.

Bestemmingsreserve kennis- en organisatie-innovatie

Stand per 1 januari	117.500	137.500
Onttrekking	-117.500	-20.000
	0	117.500

Deze bestemmingsreserve werd in 2020 ingesteld voor doorontwikkeling van het Erfgoedhuis in het licht van het Ontwikkelplan uit 2019. Deze reserve is niet meer nodig omdat de organisatietransitie zo goed als voltooid is. Overige werkzaamheden zijn inmiddels geïntegreerd in de reguliere organisatieontwikkeling.

Bestemmingsreserve huisvesting

Stand per 1 januari	18.000	95.000
Onttrekking	-18.000	-77.000
	0	18.000

De bestemmingsreserve huisvesting is in 2022 gebruikt voor kantooraanpassingen van de Regentenkamer, nieuwe vloerbedekking en nieuw kantoormeubilair. Het restant van de bestemmingsreserve is in 2023 gebruikt voor de afronding van de inrichting van de Regentenkamer.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

PASSIVA (vervolg)	31-12-2023	31-12-2022
<i>Bestemmingsreserve ziekteverzuim</i>		
Stand per 1 januari	428.505	356.505
Onttrekking	-37.839	-42.000
Dotatie	137.232	114.000
	<u>527.898</u>	<u>428.505</u>

De kosten van zieke werknemers worden uit deze bestemmingsreserve onttrokken. Er wordt per jaar 7,5% van het bruto loon aan de bestemmingsreserve ziekteverzuim gedoteerd om aan de doorbetalingsverplichting bij ziekte te kunnen voldoen.

<i>Bestemmingsreserve activiteiten</i>		
<i>Erfgoedvrijwilligersonderzoek</i>		
Stand per 1 januari	0	15.000
Onttrekking	0	-15.000
	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Materiaalbudget</i>		
Stand per 1 januari	51.000	23.000
Mutatie	-6.401	28.000
	<u>44.599</u>	<u>51.000</u>

Aan deze bestemmingsreserve wordt het niet bestede materiaalbudget toegevoegd of het extra bestede materiaalbudget onttrokken.

<i>Erfgoedparel</i>		
Stand per 1 januari	0	20.000
Mutatie	0	-20.000
	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Streekmuseum Jan Anderson</i>		
Stand per 1 januari	0	10.000
Mutatie	0	-10.000
	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Bestemmingsreserve pilot Interieurwacht</i>		
Stand per 1 januari	22.935	47.200
Mutatie	-14.935	-24.265
	<u>8.000</u>	<u>22.935</u>

In de subsidie 2022 van de provincie Zuid-Holland was een bedrag opgenomen voor opdrachten aan de afdeling Monumentenwacht. Omdat in 2022 niet het hele bedrag is besteed aan deze opdrachten is in overleg met de provincie besloten het restant van dit bedrag te besteden aan de pilot Interieurwacht. In 2024 is nog een bedrag van 8.000 EUR nodig om deze pilot af te ronden.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

PASSIVA (vervolg)	31-12-2023	31-12-2022
<i>Bestemmingsreserve provincie Zuid-Holland</i>		
Stand per 1 januari	237.417	0
Onttrekking extra projecten	-55.881	0
Dotatie algemeen	127.203	237.417
	<u>308.739</u>	<u>237.417</u>

In 2023 hebben er in overleg met de provincie Zuid-Holland een aantal extra projecten plaatsgevonden waarvoor deze bestemmingsreserve is aangesproken. Het betreft de projecten Faro en archeologie (20.000 EUR), podcast streektaal (12.700 EUR), Tijdsreisgids Romeinen (8.637 EUR) en Kerk & interieur (14.544 EUR). Het project podcast streektaal wordt in 2024 afgemaakt.

<i>Bestemmingsreserve Monumentenwacht</i>		
Stand per 1 januari	20.954	0
Dotatie	37.124	20.954
	<u>58.078</u>	<u>20.954</u>

Met ingang van 2022 wordt het resultaat van de afdeling Monumentenwacht aan een bestemmingsreserve toegevoegd. Deze bestemmingsreserve kan ingezet worden om tegenvallende resultaten in de toekomst te dekken en om te investeren in innovatie.

Totaal bestemmingsreserves	<u>947.314</u>	<u>896.311</u>
----------------------------	----------------	----------------

7. Langlopende schulden

Borg onderhuur 2e etage	<u>18.900</u>	<u>18.900</u>
-------------------------	---------------	---------------

8. Kortlopende schulden

Crediteuren	56.060	145.913
Belastingen en premies	0	0
Omzetbelasting	43.806	6.990
Museumplatform	28.937	27.519
Vooruit ontvangen subsidies en bijdragen	143.251	520.500
Vooruit ontvangen bedragen	3.700	48.026
Nog te betalen vakantiedagen	70.572	49.609
Overige kortlopende schulden	131.050	75.836
	<u>477.376</u>	<u>874.393</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Het huurcontract voor de Oude Delft 116 en 114 met Monumentenstichting het Meisjeshuis loopt tot en met 30 juni 2025. Voor 2024 bedraagt de huur 189.100 EUR per jaar. Er is een bankgarantie afgegeven van 39.675 EUR. Voor de tweede etage is er een onderhuurcontract afgesloten voor 17.321 EUR per kwartaal.

Subsidietoekenning 2024

De provincie Zuid-Holland heeft een subsidie van 2.263.565 EUR toegezegd voor het boekjaar 2024.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op deze jaarrekening.

TOELICHTING OP DESTAAT VAN BATEN EN LASTEN (bedragen in EUR)

BATEN	2023 realisatie	2023 begroot	2022 realisatie
9. Exploitatiebijdrage			
Bijdrage Provincie Zuid-Holland	2.168.168	2.168.166	1.984.696
	<u>2.168.168</u>	<u>2.168.166</u>	<u>1.984.696</u>
10. Opbrengsten Monumentenwacht			
Inspecties en rapportages	873.401	850.000	799.024
Abonnementen	63.545	65.000	64.390
	<u>936.946</u>	<u>915.000</u>	<u>863.414</u>
11. Opbrengsten projecten			
Omzet opdrachten en publicaties	180.924	100.000	168.531
Subsidies en bijdragen projecten	618.611	830.000	997.761
	<u>799.535</u>	<u>930.000</u>	<u>1.166.292</u>

De opbrengsten uit opdrachten zijn hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door een grote opdracht die niet was voorzien. De subsidies en bijdragen waren lager dan begroot doordat de te verwachten projecten te hoog waren ingeschat. Doordat de bijbehorende kosten ook vervallen heeft dit weinig invloed op het resultaat.

De in de exploitatierekening opgenomen subsidiebedragen zijn conform de toegekende subsidies. De subsidies worden op grond van de ingediende verantwoording door de subsidiegever definitief vastgesteld.

TOELICHTING OP DESTAAT VAN BATEN EN LASTEN (bedragen in EUR)

LASTEN	2023 realisatie	2023 begroot	2022 realisatie
12. Personeelskosten			
Lonen en salarissen	1.846.221	1.875.000	1.491.473
Sociale lasten	299.668	300.000	248.109
Pensioenlasten	261.364	300.000	234.785
Onkostenvergoedingen	46.596	0	7.811
Overige personeelskosten	57.176	50.000	62.553
Inhuur derden	0	50.000	35.235
	<u>2.511.025</u>	<u>2.575.000</u>	<u>2.079.966</u>

De personeelslasten zijn lager dan begroot. Dit werd veroorzaakt doordat de inhuur van het administratiekantoor dat hier begroot was is ondergebracht bij de algemene beheerlasten. De lagere salarissen werden veroorzaakt door een aantal vacatures aan het eind van het jaar.

Personele bezetting	fte	fte
Fte vast in dienst	22	21
Fte tijdelijk in dienst	7	7
Totaal fte personele bezetting	<u>29</u>	<u>28</u>

Het aantal fte's is bepaald op basis van de dienstverbanden per 31 december 2023.

13. Kosten Monumentenwacht	<u>132.485</u>	<u>150.000</u>	<u>163.126</u>
-----------------------------------	----------------	----------------	----------------

De kosten Monumentenwacht zijn lager dan begroot. Dit is een gevolg van lagere inhuur dan begroot.

14. Activiteitenlasten			
Inhuur derden activiteiten	61.421		322.552
Activiteitenlasten materieel	666.861		864.416
Communicatie	61.371		86.637
	<u>789.653</u>	<u>985.000</u>	<u>1.273.605</u>

De kosten activiteiten zijn lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er minder projecten hebben plaatsgevonden dan waar vanuit was gegaan. De baten zijn hierdoor ook lager dan begroot waardoor dit geen groot effect heeft op het resultaat.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN (bedragen in EUR)

LASTEN (vervolg)	2023 realisatie	2023 begroot	2022 realisatie
15. Huisvestingskosten			
Huur	193.478	185.000	182.033
Overige huisvestingskosten	91.368	130.000	123.747
Bijdrage onderhuurder	-102.191	-90.000	-91.285
	<u>182.655</u>	<u>225.000</u>	<u>214.495</u>

In de overige huisvestingskosten is een bedrag van rond de 20.000 EUR opgenomen voor het opknappen van het kantoor. De reguliere overige huisvestingskosten bedragen rond de 70.000 EUR. Van de kosten van de renovatie is 18.000 EUR onttrokken aan de bestemmingsreserve huisvesting. Omdat er in 2022 een groter deel van de renovatie heeft plaatsgevonden dan verwacht, is het deel dat in 2023 heeft plaatsgevonden kleiner. Hierdoor zijn de kosten in 2023 lager dan waarvan werd uitgegaan bij het opstellen van de begroting in september 2022.

16. Algemene beheerlasten			
Kantoorkosten	264.476	143.166	120.289
Automatisering	61.893	55.000	37.663
	<u>326.369</u>	<u>198.166</u>	<u>157.952</u>

De algemene beheerlasten zijn hoger dan begroot doordat er minder btw kon worden teruggevraagd dan waar vanuit was gegaan en door een naheffingsaanslag (totaal 50.000 EUR). Verder waren de telefoonkosten hoger dan verwacht (15.000 EUR), de kosten van de RvT waren hoger door het invullen van drie vacatures (30.000 EUR). Met ingang van dit jaar zijn bovendien de administratiekosten hier gerubriceerd (35.000 EUR). De contributies en abonnementen en verzekeringen waren lager dan begroot (10.000 EUR).

17. Afschrijvingen			
ICT	4.881	10.000	7.275
Inventaris	1.226	5.000	1.518
	<u>6.107</u>	<u>15.000</u>	<u>8.793</u>

1a. Leidinggevens topfunctionarissen met dienstbetrekking		2023	2022
Naam	M.C.E. Hendriks		M.C.E. Hendriks
Functie	directeur - bestuurder		directeur - bestuurder
Aanvang en einde functievervulling	1.1-31.12		1.1-31.12
Omvang dienstverband	1,00		1,00
Dienstbetrekking	ja		ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	134.579		124.378
Beloning op termijn (pensioenbijdrage)	22.334		21.921
<i>subtotaal</i>	156.913		146.299
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	223.000		216.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen bedrag	n.v.t.		n.v.t.
Bezoldiging	156.913		146.299
Bedrag van de overschrijding	n.v.t.		n.v.t.
Toelichting op de vordering	n.v.t.		n.v.t.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

		2023
Naam	dr. C.A.J. van Koppen	
Functie	voorzitter RvT	
Aanvang en einde functievervulling	1.1 - 31.12	
Bezoldiging	2.850	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	33.450	
Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen bedrag	0	
Bezoldiging	2.850	
Bedrag van de overschrijding	n.v.t.	
Toelichting op de vordering	n.v.t.	

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van 1.900 EUR of minder

Raad van Toezicht	
naam	functie
ir. K.J. den Drijver	vice-voorzitter
mr. S.E. Bos	lid
mr. drs. T.C. Edel RA RC	lid
drs. F. van Ouwerkerk	lid

STAAT VAN BATEN EN LASTEN MONUMENTENWACHT

	2023	2023	2022
Baten	realisatie	begroot	realisatie
Omzet	936.946	915.000	863.414
Subsidie provincie Zuid-Holland	144.616	144.615	133.165
	<u>1.081.562</u>	<u>1.059.615</u>	<u>996.579</u>
Lasten			
Personeelslasten	786.953	825.000	689.144
Overige kosten	132.485	150.000	163.126
Doorberekening salaris HR, dir., secr.	50.000	50.000	48.356
Doorberekening kosten EGH	75.000	75.000	75.000
	<u>1.044.438</u>	<u>1.100.000</u>	<u>975.626</u>
Resultaat	<u>37.124</u>	<u>-40.385</u>	<u>20.953</u>

	2022-2023 realisatie	2022-2023 begroting
Baten		
Subsidie provincie Utrecht	228.000	228.000
Totaal baten	228.000	228.000
Lasten		
Personele lasten		
Medewerkers Erfgoedhuizen	32.195	32.000
Coördinator	75.000	75.000
	107.195	107.000
Materiaalkosten		
Website	16.740	20.000
Producenten	56.733	49.000
Educatie	27.196	20.000
	100.669	89.000
Overige kosten		
Locatie, catering en netwerkvorming	19.070	28.000
Bureaunkosten	5.411	4.000
	24.481	32.000
Totaal lasten	232.345	228.000
Resultaat	-4.345	0

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht en het bestuur van Stichting Erfgoedhuis
Zuid-Holland.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Erfgoedhuis Zuid-Holland te Delft gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Erfgoedhuis Zuid-Holland op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende Rjk-Richtlijn C1 Kleine organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en de Regeling Controleprotocol WNT 2023. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Erfgoedhuis Zuid-Holland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Wamberg Offices
Wamberg 37
1083 CW Amsterdam
Telefoon 020 571 23 45

E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJk-Richtlijn C1 Kleine organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van toezicht en het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJk-Richtlijn C1 Kleine organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 19 juni 2024

Dubois & Co. Registeraccountants

M. Belkadi RA